

SZENT-GYÖRGYI ALBERT, A SZEGEDI EGYETEM PROFESSZORA 70 ÉVE VETTE ÁT A NOBEL-DÍJAT (7.)

Hímsoviniszta, akin uralkodtak a nők

Orvos és az élet titkát kutató tudós, kitűnő tanár volt. De sportoló és szellemesen társalgó humanista is. Katonai dezertőr, aki kémregénybe illő fordulatokkal politizált. Sőt: sármos férfi, akit olyannyira elvarázsoltak a nők, hogy négyszer nősült életének 93 éve alatt. Ő Szent-Györgyi Albert, az egyetlen magyar, aki szülőföldjén élt és dolgozott, mikor szegedi professzorként elnyerte a Nobel-díjat – 70 évvel ezelőtt. Erre emlékezve és emlékeztetve villantjuk föl sorozatunkban Szent-Györgyi Albert ellentmondásos életének titkait.

ÚJSÁSZI ILONA

„Legalább annyi figyelmet szenteltem volna szerelmi kapcsolataimnak, mint tudományos munkámnak” – válaszolta Szent-Györgyi Albert egy újságírónak, aki a kilencedik ikszen túl jutó tudóstól azt kérdezte: „Mit csinált volna más-képp?” Az anekdotát Ralph W. Moss teszi közzé abban az életrajzi regényben, melyből a „prof” szerelmi életének adig föl nem tárt titkairól is ír.

Legalább annyi figyelmet szenteltem volna szerelmi kapcsolataimnak, mint tudományos munkámnak.
Szent-Györgyi Albert

Szerelmi házasságot kötött 1917. szeptember 15-én a friss diplomás orvos, Szent-Györgyi Albert és a 19 éves Demény Kornélia. Hamarosan, 1918.

október 3-án megszületett lányuk, „kis Nelli”. Nelli a tudós vándorévek nyomorgós időszakában is kitartott férje mellett.

Szegedre a család, s Szent-Györgyi imádott édesanyja, Fini néni is követte a tudóst. Felesége, „nagy Nelli” nemcsak szép, okos is volt. Kedvelt alakja a szegedi társasági életnek: kiválóan teniszezett, színházba járt. Am az asszonyt – az udvarlós időszakban tett ígéretével ellentétben – férje nem engedte tanulni, tudományos munkájába se avatta be. Így Szent-Györgyi hímsovinizmusa is okolható azért, hogy e házasság kihűlt. Ugyanakkor Nelli hormonproblémákkal küzdött, ami abban is megnyilvánult, hogy szexuálisan – férje számára váratlanul – egyre inkább saját neme iránt vonzódott. Ez lehet az oka, hogy 1938-ban közös amerikai útkjáról, húszévi házasság után Nelli nem tért haza Szegedre, s többé nem is találkoztak.

Egyenrangú tudósként egyetlen női munkatársát, Banga Ilonát (Iluskát) fogadta el. Szerelmi viszonyait úgy jellemzi amerikai életrajzírója, hogy legalább olyan energikus és találatkony volt, mint tudományos munkájában. Az 1941-ben elvált férfit különböző szegedi és budapesti szórakozóhelyeken látták fölűnni.

Újabb botrányt kavart, hogy feleségül vette barátja, Miskolczy pszichiáterprofesszor feleségét, Borbíró Már-

■ SZENT-GYÖRGYI (ELSŐ) FELESÉGÉVEL, DEMÉNY KORNÉLIÁVAL ÉS LÁNYUKKAL, NO MEG KEDVENC KUTYÁJÁVAL – SZEGEDEN Fotó: Geoffrey Pollitt gyűjteménye (Ralph W. Moss kötetéből)

tát, a kétgyerekes, arisztokratikus megjelenésű szépasszonyt. Az újszegedi villában éltek, a szenvedélyes szerelem és a büntudat között örlődtek, hiszen kapcsolatukkal sokakat megbántottak.

Budapestre, majd az amerikai emigrációba, Woods Hole-ba, az ottani „Hét Szél” házba is követte férjét Márta, aki szenvedett, mert gyermekeit nem engedték a közelébe rokonai. A tehetség és érzékeny művészé lett „Kis Nelli” viszont – Szent-Györgyi nagy

öröme – a távoli Afrikából 1961-ben Amerikába érkezett férjével, Geoffrey Pollittal és három gyerekével. Unokái – Michael, Lesley és David – örömet hoztak az idős Szent-Györgyi életébe, családapa lehetett.

Csaknem belepusztult, mikor 1963 júliusában a rák elvitte az 53 éves Mártát, aki a felesége, a szeretője, a barátja, a titkárnője, a munkatársa is volt. Aztán a Felker lányok hoztak fényt az életébe: a távoli rokonként jelentkező Tündével és Csillával nem

volt intim kapcsolata a hetvenen túli tudósnak, de egy házban éltek, mindenhova elkísérték. Hatásukra Szent-Györgyi meggyőződésévé vált, hogy egy vonzó és fiatal feleséggel férfiaságát, töretlen erejét is bizonyíthatná. Egyik kollégája lánya, Susan 1965-ben a nála ötven évvel idősebb Szent-Györgyi házába költözött. A tudós ajánlatára összeházasodtak, de a kulturális és generációs szakadék áthidalhatatlannak bizonyult, végül Szent-Györgyinek veszekedések után, pénzzel sikerült „kiváltania” magát.

„Kis Nelli” halála a családi összetartást is megrendítette. Az idős Szent-Györgyinek 1975-ben egyik volt tanítványa mutatta be Maricát, a zárkózott és erős akaratú nőt, akit feleségül vett és a lányát adoptálta. A negyedik feleség – Szent-Györgyi unokái szerint – gondoskodott a tudósról, de „falat épített” köré, s minden földi vagyonát örökölte.

→ **SZEX.** „Szememben fiatalágunk egyik legnagyobb érdeme – hatalmas emberi bátorságának jele – az, hogy az egyik legerősebb emberi érzésnek, a szexuális vonzódásnak képes volt visszaadni a tisztaságát és méltóságát” – fogalmazott 1970-ben a Tudós felelősége című iratában.

MÁSOK MONDTÁK. Kettősség jellemezte Szent-Györgyi Albert nőkhöz való viszonyát – utal egyik unokája, Lesley véleményére az életrajzíró, Ralph W. Moss. Egyfelől csak a külsejüket értékelte, és férfisoviniszta módra viselkedett velük, másfelől szinte uralkodtak rajta azok a nők, akikkel együtt élt.

A Vodafone szegedi márkaképviselete is megújult

Mikulás napján, Szegeden is megnyitotta megújult márkaboltját a Vodafone Magyarország. Az új koncepció célja, hogy a gyorsabb és hatékonyabb kiszolgálás mellett a termékek és szolgáltatások felfedezése ebben az inspiráló környezetben is igazi élmény legyen minden ügyfél számára.

A szegedi bolt a megújulás alkalmából több akcióval is várja az odalátogatókat, melyek részleteit a helyszínen ismerheti meg minden érdeklődő.

(x)

Most bármire vállalkozhat!

Ön tudja legjobban, mi kell cége sikeréhez.

Mi segítünk előteremtteni.

Fejlessze vállalkozását, és valósítsa meg rövid távon elképzeléseit a Raiffeisen Univerzál szabad felhasználású vállalkozói jelzáloghitellel!

- 15 éves futamidőre, kedvező törlesztőrészlettel
- Magán- és céges ingatlanfedezettel
- Más tulajdonában lévő ingatlanra is
- Induló társas vállalkozások számára is

Nyerje meg Ön a különlegesen felszerelt Volvo S60 sportlimuzint, vagy a 20 darab 150 000 forint értékű üzemanyagkártya egyikét! Igényeljen 2007. december 31-ig bármilyen Raiffeisen vállalkozói hitelt, és Ön is esélyel indul a nyereményekért.

A promóció Részvételi Feltételeit keresse bankfiókjainkban vagy weboldalunkon!

VELÜNK KÖNNYEBB **Raiffeisen BANK**

☎ 06 40 48 48 48 www.raiffeisen.hu/univerzal